

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes számú ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Takarékoskodjunk!

(-a) Gazdasági érdekek ütközése okozta a háborút. Okozati bélyegét hordozza is többféle vonatkozásban. Nem is szólván arról a közismert igazságról, hogy a katonai erő kifejtésnek is jól szervezett, lüktető gazdasági élet a tápláló forrása, — egyéb gazdasági problémák is jelentősen érdeklők s uralkják a háborús időszakot. Kiemelkedik legelső sorban az a tanulság, hogy a nemzetek gazdasági ereje döntő súllyal esik a háboru sorsának mérlegébe. Éppen napjainkban érleli meggyőződésünket ez a tapasztalat s ránk rója egyuttal a kötelességet, hogy gazdasági vonatkozásokban is odaadással szolgáljunk a honvédelem szent ügyét.

Új érdeklődést kelt világszerte az a lázas munka is, mely a gazdasági szervezés terén a háborura hajnalodó békés korszak előkészítése érdekében folyik. A fegyverzaj s a tülekedő gyűlölség közepette is mérlegelik a várható gazdasági erőviszonyokat s kutatják az ellenfelek gazdasági megbénításának, az ellenfelek gazdasági mellőzhetőségének lehetőségeit, alapfeltételeit. S egyuttal keresik a módokat, amelyek e világrengető, értékpusztító vihar után az anyagi s erkölcsi egyensúly, a helyes gaz-

dasági s kulturális élet alapozására hasznosíthatók.

A semlegesek közvetítésével kicserélődnek, ismertekké válnak a háborus ellenfelek sajtójának gondolatai. Ezek közül szinte egyértelműséggel s a mi felfogásunkkal is egyezően hangzik az a meggyőződés, hogy gazdasági nevelés alá kell fogni a népet, az egész társadalmat. A gazdasági pedagógiának egy-egy irányelvét maga a háborus tapasztalat hordozza, kínálja.

Különös fontosságu ezek között az igények leszállításának, a takarékoskodás megvalósításának követelése. Mindkét tulajdonság a háboru sikeres befejezhetőségének s a háboru után a földult finánciális viszonyok helyreállításának hatalmas erőtenyezője. Aki segíteni akar, hogy mindvégig, a győzelmes befejezésig katonai s gazdasági erővel álljunk a harcot s majdan utána hozzákezdhezzünk a hiányok pótlásához, annak lelkehez kell szorítania azt az életelvet, hogy nem költ s nem fogyaszt többet, mint amennyi mulhatatlanul szükséges.

A súlyos megpróbáltatás szomorú napjaival kirívó ellentétbe szökött az új kapitalisták visszafojthatatlan élvezetvágya s izléstelen fényűzése. Sajnos, azok egy részére is ráillik az időszerűtlen élnivágyás, az okatlan pazarlás vádjá, akik harctéren küzdő

kenyérkeresőik után az állam terhes segítségével szerezhettek gondtalanabb életet. Soha szórakozóhelyeknek, divatszalonoknak, ékszerboltoknak jobb keresetük nem volt, mint e háboru alatt.

Ott láttuk ezeket a repülő pénzü embereket mindenütt, ahol csak könnyelmű vásárlással drágítani lehetett. Ahol mások lélekszorulva türtőztették szükség ébresztette vágyakozásukat s fojtó sóhajtással edződtek a lemondásban, ott a pazarul, meggondolatlanul költelezők hivalkodva vetélkedtek az árdrágításban. S így akárhányszor bebizonyult, hogy nem egyedül a kevesebb termék, nemcsak a szállítási bajok, hanem fékezhetlen igényesség s a takarékoskodás hiánya is okozói a drágaságnak.

Aki pazar. módon költ, az fölöslegesen vásárol s rossz indulattal fokozza a keresletet. Amikor pedig a kínálatot, a termelés elégséges voltát el nem hárítható okok ugyis kedvezőtlenül befolyásolják, akkor a kereslet indokolatlan, sőt okatlan túlfeszítése közgazdasági veszedelmet jelent, mert — mint egy külföldi revüben olvassuk — „a megfontolatlan, szükségtelen vásárlás a termelés és fogyasztás között felbomlott egyensúlyt teszi még bizonytalanabbá s minden meggondolatlan vétel csak az eladót bátorítja.”

Nagybőjti körlevél.

A jelen időkben, midőn gond és szorongatás, aggodalom és félelem annyi szereteteink állapota és sorsa iránt nyomja lelkünket, midőn hálát rebegünk a Mindenhatónak minden napért, amelyet egynek-egyesnek kegyesen ajándékozott, midőn százezrek és milliók a halállal kénytelenek szembe nézni, talán illik is, — tekintve az egyházi komoly időszakot is, amelyek között állunk — talán nekünk is — mondom, akik a közvetlen veszélyen kívül állunk — illik ez egyszer ismét arról elmélkedni: mi az a halál? Tegyük meg, Krisztusban Szeretett Híveim! nekünk is lelki hasznunkra lesz s ha ezen ájtatosan komoly elmélkedésünk közben egy-egy jámbor gerjedelem reszket át szívünkön, engesztelő és közbenjáró lohasz gyanánt áldozzuk fel azokért, akik éretünk és legdrágább kincseinkért, Isten oltalmába bízva közdenek és szenvednek.

Mi a halál? Erre a fontos, de egyuttal titkoszerű aggodalommal hangoztatott kérdésre a káté, — minden vallási tudomásunk és ismeretünk ezen legelső forrása — ott felel, ahol az eredeti bűnnek káros következteléről tárgyal, azt mondván, hogy e következtések ezek:

Mindenekelőtt az Isten kegyelméből való kiesés, máliát az emberek Isten fiái és a mennyország örökösei lenni megszűnnek; — második következtény, hogy az ember értelme meghomályosodott és akarata a rosszra hajlandó lett, amire azt, amint az. Pál a rómaiakhoz írt levelében (VII, 23.) mondja: más törvényt látnak tagjaikban, ellenkezőt elmenek — azaz józanul, lelkiismeretesen elmélkedő eszünkkel;

a harmadik következtény pedig, — s ez az

amire ma különösen kérem szíves, ájtatos figyelmeteket, Krisztusban Szeretett Híveim: — az eredendő bűnnek harmadik következténye az, hogy az ember alávettett minden nyomoruságnak, fájdalomnak és végre a halálnak.

Tehát, hogy majd előbb-utóbb porrá leszünk, amiből lettünk, amit az Anyaszentegyház ájtatóságában épen e napokban illetőleg eszünkbe juttatja, ez is az eredeti bűnnek egyik biztos következténye s elérkezik egy nap, amikor e földi testi létnek vége szakad s boldog csak az, aki halhatatlan lelkét legalább nagyobb szennyfolt nélkül Teremtőjének visszaszolgáltathatja!

Pedig talán kevesen vannak köztünk, kik — bármit mondtak és nagyolva, büszkélkedve, vagy unatkozva beszéltek volna, mig semmi bajuk sem volt, kevesen vannak, kik ezen utolsó pillanatban, ha még eszmélni tudnak, ne ijekpen sóhajtoznak: oh, mily rövid ez az élet! Álom, rövid álom az egész! Hol van fiatal korom s mily gyorsan mullott az eljött az érett kor, sűrű bajaival s ritka igazi örömeikkel, napról-napra váltakozva s most itt vagyok, hogy ettől is búcsút vegyek!

Mert, Istennek végzése szerint időnk leteltt életünk órája megáll, s ezen pillanat alatt ott vagyunk a minden-udó, igazságos Bíró ítélőszéke előtt, hogy először is döntőn halhatatlan lelkünk sorsa felett, ellenvetés, felelőzés nélkül. Ha nem egészen tiszták s makula nélkül állunk előtte, hogy mindjárt ott tarthasson mellette, egy időre még ideiglenes büntetésre ítéltetünk a Tisztító Helyen, melynek létezése a katolikus vallásnak egyik alapvető tanítása, s ott tartunk, mignem mindazon megbocsátandó bűnök és mulasztásokért az itt e földön megérdemelt büntetést megszolgáltuk, melyet mig itt e testben élünk, elkerülünk, vagy amelyre már nem ért a sor. De ha nehéz halálom,

nem bocsátott bűnnel vagy bűnökkel kerülünk oda a félelmetes ítélőszék elé akkor félretaszítva onnan, osztályrészünk az örökkévaló büntetés az elkárhozás, a pokol, s ez az ítélet ismétlődik, s mintegy véglegessítettik az utolsó napon, a nagy végítélet napján, midőn ugyanis testünkkel egyetemben a sirból feltámadván a felettünk, halálunk pillanatában kimondott ítélet az egész világ hallatára kihirdetettik, örök megszégyenítésünkre vagy örökkévaló dicsőségünkre!

S ez így lesz, — bizonyosan és csálhatatlanul! Gondatlanság, könnyelműség, akaratos feledékenység vagy tagadás nem ér itt semmit, remény, vagy pusztá félelem sem, csak az egész életen át tartó lelkiismeretes készülődés szerz enyhét ezen keserves órában, amint már az Őistamentumban a bölcs Sirák tanítja:

„Emlékezzél meg óh ember minden cselekedeteidben utolsó dolgaidról és örökké nem vétekezél.”¹⁾ Azért kezdi az Egyház a nagybőjt bevezetését is azzal a meghatározott szertartással, melyet a népnélv hamvazásnak mond hamvazó szerdának szertartásáról, mikor a pap kereszt alakban hamut hint az oltár elé járuló hívők fejére, e szavakkal mondván: „Emlékezzél rá ember, hogy por vagy és visszatérsz a porba.” Mert mire emlékeztetnek bennünket — szeretett testvéreim — szentegyházunknak ezen ünnepélyes szavai? Nem-e arra, hogy minden, ami föld és por, annak egyszer előbb vagy utóbb, de teljes és feltétlen biztossággal porrá és hamuvá kell válnia. Minden, de minden, bármi szép, bármi gyönyörködhető volt is a mi szemünknek, bármi nagy és időtlen ideig tartó alkotása volt is az emberi lételemének, tudásnak, szorgalomnak; lett légyen vasércből vagy a legkeményebb gránitból alkotva: porból lettél,

1) Jéz. Sirák II, 40.)

Mindezt a visszas közgazdasági jelen-
séget csak úgy lehet jóra fordítani, ha
igényeinket leszállítjuk s mindannyian —
módosak, kevésbé módosak — takarékos-
kodunk. Az önállósított, nemzeti tartalmu
gazdasági kultúra a takarékoság, a töke-
gyűjtés jegyében válik országboldogító erő-
forrássá. A takarékoság révén gyűl össze
az a tartalék, amelyet a reászoruló államnál
jó helyre helyezünk. Az államhatalom, bár-
mily erős legyen is, nem tudja megakasztani
az esetleges gazdasági válságokat, amelyek
csökkenthetik, megtámadhatják a polgárok
jövedelmét. Kölcsöneivel azonban kedvező
elhelyezést nyújthat s krízis esetén is elég
biztosítékul szolgálhat.

Ragadjuk meg tehát a takarékoságot,
mint hatalmas közgazdasági lendítő erőt s
tőkenelvelő, segítő tényezőt. A gazdagok is, a
parvenütökek új felcserepedettjei is mutas-
sanak erre való példát. Ne legyenek ár-
drágítók fölösleges költségeikkel, ne kelt-
senek a lelkekben ellenszenvet, ne növeljenek
jogos alapot a súlyos ítéletre élvhaj-
hászó, igényeskedő pénzűségükkel. Forr-
janak össze a többiekkel abban a nagy s
komoly elhatározásban s tudatban, hogy
gazdasági, erő is kell a végső diadalhoz, a
gazdasági erőnek pedig egyik legbiztosabb
tényezője a takarékoság.

HIVATALOS RÉSZ.

Plébánia betöltés. A zalaszentlászlói plé-
bánia-javadalmat a kegurnak szabályszerű be-
mutató levele alapján *Tánczos Kálmán* keszthelyi
káplán nyerte el.

Hitoktatói kinevezés. *Lesz János*, a zala-
szentlászlói plébánia ideiglenes vezetésétől felmen-
tetvén, keszthelyi hitoktatóvá neveztetett ki.

Dispositio. *Gerstner Béla* zalaszentlói káplán
hasonló minőségben *Keszthelyre* küldetett.

Tanítói kinevezés. *Molnár Margit Fiadra*,
Stigmund Mária Hahótra tanítónőkké kinevezettek.

Pályázat. A márkói elhalálozás folytán meg-
üresedett kántortanítói állásra *április hó 10-ére*
pályázat hirdettetik. Javadalma díjével szerint kész-

pénzben 261 60 kor., 16 kat. hold föld és 704 □-öl
rét haszonbér értéke 414 60 kor., 32 m. hasáb
tűzifa értéke 192 kor., 24 hl. rozsa a hivatól,
értéke 192 kor., 8 l. bor — 6 12 kor. Stóla
71 40 kor., továbbá működési éveinek megfelelő
fizetékiesztítő államsegély. Lakás és kert ter-
mészetben. Az adót a tanító fizeti. Kötelességei
díjával szerint. Választás *április 11-én*; ugyan-
akkor reggel 8 órákor próbamenek, amiért sze-
mélyes megjelenés szükséges, de utiköltség nem
terítetik meg. Az állás május hó 1-én foglalandó
el. Tannyelv magyar, istentisztelet nyelve német.
Jelenleg a földet bérbe vannak, de ősszel vissza-
vehetők. Vasúti állomás helyben. A kellően fel-
szerelt kérvényeket a plébánia-hivatal Márkó, posta
Herend (Veszprém m.) címére küldendők.

Mit irnak az antant lapjai? A „Times”
Repington ezredes tollából közli cikkét, amelyben
a többek között ezeket olvassuk: Minden nappal
szükségesebb, hogy az antant is megtegyen min-
den erőfeszítést. A németek a javán már túl van-
nak és valószínűleg ma legalább 700.000 emberrel
több katonát állíthatnak a harctérre, mint egy évvel
ezelőtt. Sztratégiai tartalék gyanánt legtöbb új had-
osztályuk még mindig otthon van és nem tudjuk,
milyen fronton akarják majd felhasználni. Annyi
bizonyos, hogy a németek ebben az évben úgy
a tengeren, mint a szárazföldön ki akarják erő-
szakolni a döntést.

Ugyanerről a kérdéssel nyilatkozott Bernben
egy újságíró előtt egyik semleges diplomata, aki
a többek között ezeket mondotta:

— Az én véleményem szerint a háború sokkal
hamarabb fog véget érni, mint bárki is gondolná,
ha Németországnak elegendő buvárhajója van és
a mai energiával folytatja a blokádot. Okom van
hinni, hogy *Németország a buvárhajóharcra nagyon
felkészült*. Az a meggyőződése, hogy ezt a há-
borút nem a szárazföldön, hanem a tengeren fogják
eldönteni.

A „Berne Tagblatt” londoni leveléből ki-
világlik, hogy *Lloyd Georgernek* az a terve, mely
szerint Anglia önmagát lássa el élelemmel, kivi-
hetetlen. Az angol szigetsorság területe 31 millió
hektár, amelyből gazdasági célokra 20 millió hektár
jut. Gabonatermelésre csak 3 millió hektár föld
alkalmas.

A „Gazette de Lausanne” jelentése szerint.
Nikita király teljesen meghasonlott az antanttal,
mert nem akart belemenni abba, hogy Montenegro
Szerbiával egyesítsék. Az új montenegrói kormány
osztrák barát, *Ilies miniszter* ezelőtt magyar-osztrák
tiszt volt.

Az „Echo de Paris” írja, hogy hozzáértők
számítása szerint a középponti hatalmaknak ös-

zesen 1,600 000 négyszögkilométer földmívelésre
alkalmas területük van. Kieheztesztésről tehát szó
sem lehet. Ezzel a félelmes ellenséggel, írja a lap-
ban *Herbette*, csak akkor szállhat sikeresen Francia-
ország szembe, ha az improvizáló tehetségen kívül
egyéb erőforrásai is vannak.

A közigazgatási bizottság ülése.

Veszprémvármegye közigazgatási bizottsága
f. hó 10-én tartotta havi rendes ülését. A jelen-
tésekből a vármegyei állapotok következő képét
kapjuk:

Tanügy.

A kir. tanfelügyelőség felterjesztésére a köz-
oktatásügyi miniszter ujabban ismét küldött ki
állami tanítókat azokhoz a hitfelekezeti iskolákhoz,
melyek tanító nélkül maradtak. Így Mezőlakra,
Csőgra, Kertára, Veszprémvársányba, Orosziba és
Homokbödögére. A kiutalt utazási általánnyok mér-
tékéhez képest folyik az iskolák meglátogatása. A
tanterület felekezeti tanítóinak törzslapjai most
készülnek a beérkező hivatalos adatok alapján. A
siófoki magánóvodának közsegívé átszervezésére
a tanfelügyelőség megindította a tárgyalást. A hit-
felekezeti tanítók háborússegély kérvényeit, továbbá
a tanítói övezetek és nyugdíjas tanítók segély-
kérvényeit összesített kimutatás kíséretében fel-
terjesztette a vallás- és közok. minisztériumhoz.

Közegészség.

A vármegye területén február hónapban a
közegészségi állapotok elég kielégítőek voltak. A
beérkezett jelentések szerint az általánosan meg-
betegedettek száma kisebb volt, mint január hónap-
ban. A légúti megbetegedése és a jóformán
mindenütt sűrűn előforduló influenza okozta a
betegségek túlnyomó részét. Fertőző betegség sem
fordult elő nagyobb számban, mint január hónap-
ban. Így diftériusz 19, kanyaró 27, hasiagymáz 11,
fűtőmirigylob 18, vörheny 11, hörghurut 7 és
trachoma 3 esetben. A hadbavonulás miatt meg-
foghatkozott számban itthon maradt orvosi kar
kettőzött munkát végez a betegségek ellátása vissza-
szorításával. A prostitúcióra való felügyelet tény-
leges sikereket mutat fel, ami örvendés jelenség.
A múlt év folyamán az erdélyi menekülteken kívül
összesen 10.000 egyént ojtottak be eredménytel-
en a himlő ellen. A gyermek- és csecsemőhalandó-
ság emelkedőben van. A szombathelyi anya- és
csecsemővédőnői tanfolyamon 7 megyebeli hall-
gató vesz részt.

porrá kell válnia. Ennek így kell lennie, mert ez
egy változhatatlan törvény, melyet maga a Ter-
mészet Ura szentesített. Amit gyönyörködve hall-
gat a mi fölkünk, amit elragadtatással szemlél a
mi szemünk, amin gyönyörölni elbájolva csűng a
mi szívünk: csak föld és por az és ismét porrá
és földé kell válnia. És így van ez — Krisztus-
ban Kedves Testvéreim — a mi testünkkel is.
A földből alkotta a teremő Isten keze s vissza
kell térnie a földre, melyből vétetett. „A halál
ugyan — mint a szentírás mondja, — nem Isten
rendeléséből létezik s Isten nem örvend az élők
pusztulásának”, mert Isten természetfeletti szentség-
ben él és igazságosságban teremő az első ember-
párt. Ők nem ismerték a szenvedést, nem az élet
keserűségeit és nem a minden földi bajoknak végét:
a halált. Anélkül, hogy a halál sötét kapuján át
kellett volna menniök, kellett volna a földet fel-
cserélniök az éggel. Az volt az irtalmas Isten
akaratja, hogy ezen kegyelemi állapottól össze-
lőlt öröklődjék minden utódaira. Amde első
szülőink, — mint azt tudjuk a szentírásból —
megszegtek a legfőbb Isten parancsát; a kígyó:
az ördög csábításának engedve, ettek a
tiltott fa gyümölcséből s az engedetlenség bűnébe
esve, elvesztették Isten megszentelő kegyelmét.

Ez első bűnnel — ha szabad így azólnunk —
született meg a halál. „Egy ember által jött e
világba a bűn és a bűn által a halál: és így
mindeneké az ázsármazott a halál; mert ez egyben
mindnyáján vétkezünk.” A bűn szölda a halál.”
Innen van — Krisztusban Kedves Testvéreim,
— hogy az első bűnből a halál kivétel nélkül
minden előre öröklődött. A halál ítélete betel-

jesül mindenkin, aki Ádám gyermekeinek körébe
lép. Mint a nehézkes törvénye a természetben
minden tárgyat a földre és a föld központja felé
vonz, úgy hullanak az emberek visszatérhetetlenül
a halál karjaiba. A fák mindegyikén a fiatal levelek
tavasszal kiszorítják helyükből a tavalyi leveleket
s átadják őket az enyészetnek. Így szorítja ki az
emberiség nagy fáján egyik nemzedék a másikat,
hogy átadják a sir mélységének. Az ósok patri-
archái, kiknek élettartama századokból állott: meg-
haltak. Ádám kilencszázharminc esztendeig élt és
meghalt. Seth kilencszázhatvan évig élt és meg-
halt. Matusalem pedig épen kilencszázhatvan kilenc
évig élt és mégis ő is meghalt. És mi, kiknek
életkora ugyancsak messze marad ősatyáink élet-
korától, mi is meg fogunk halni mindannyian s
megterünk hozzájuk a sirba. „Elrendeltetett az
emberről, hogy egyszer meg kell halnia és azután:
az ítélet.”¹⁾ Nincsen semmi e világon, ami annyira
bizonyos, mint a halál. Innen a szöllője: „holt-
bizonyos.” Ha minden bizonytalan is, ami e földi
létkünkben reánk vár; ha a jövőt egy sötét és
átláthatatlan vastság függöny takarja is el kíváncsi
szemeink elől; ha nem hallhatjuk is, mit rejt a
fellegek méhe, melyek fejünk felett tovaszállnak;
ha ismeretlen is előttünk: hogy szerencsések
vagy szerencsétlenek, gazdagok avagy szegények
leszünk-e a ránk váró napokban, — egyet tudunk
minden kétséget kizáró bizonyossággal, hogy meg
fogunk halni.

Hetven vagy nyocvan év múlva egész bizo-
nyosan nem fog már közlünk senki az élők között
lenni. Akkor már mind-mind ott fogunk fekdüni
a földben és esni és havazni fog sirjaink fölé.
Amily bizonyos, hogy most élünk, hogy most
meleg és friss a vér, mely ereinkben folyik, ép
1) (Hebr. 9, 27)

oly bizonyos, hogy meg fogunk halni. Itt nincsen
semmi *talán*. Ápoljad és kíméld bármily óvatossá-
ggal is testedet, tarts bármily gondos életrendet,
élj bármily egészséges életmódot; legyen oldalad
mellett éjjel és nappal mindig a legügyesebb orvos:
mindez nem fog téged megmentetni a haláltól;
— mert mint a szentírás mondja: „Nincs az ember
hatalmában, hogy visszatartóztassa lelkét
és nincs hatalma a halál napján, sem nyugodni
nem hagyják, midőn a harc elközelget és az isten-
telenség nem szabadítja meg az istentelent.”

Ez a bizonyossága a halálnak — Krisztusban
Kedves Testvéreim — ide van írva homlokunkra,
ezt látják mindennap szemeink, ezt hallják füleink
mindennap életünk ezernyi változatában; ezt mondja
elménk következtető okoskodása, erről beszélt hoz-
zánk a természet-nagyszerű könyve: a fű, fa, virág
hervadása, a csillagok hullása, a tengerek apályja
és dagánya partra vetett roncsaival, a folyók eltűné-
se habjaikkal, a kőitőző madarak bucsuzó dala a
fellegekben, életünk mindennapi tapasztalása, mely
nem enged fenforogni semmi kétségget lelkünkben
az iránt, hogy itt a természet egy megmá-
sítatlan törvényével állunk szemben, melynek tel-
jesülését ki nem kerülheti senki.

„Elvezetett az emberről, hogy egyszer meg
kell halnia.”²⁾ Innen van, hogy ezt az igazságot
nem merte meg tagadásba venni senki. A mi szent
vallásunknak nincsen egyetlen tana, melyet az
emberi gőg meg nem kísértelt volna megtagadni
vagy kétségbe vonni.

A kereszténység tizenkilenc évszázados élete
folyamán az eretnesség és hittagadás annyi meg-
számálhatatlan válfajt látta fel- és eltűnni a mu-
landóság kullámai között: voltak emberek, akik

1) (A bős. 1, 13.)
2) (Róm. 8, 12.)
3) (Róm. 8, 23.)

1) (Pred. 8, 8.)
2) Hebr. 9, 27.

Mezőgazdaság.

A mezőgazdasági helyzet február hónapban keveset változott. Az egész hó folyamán szigorú téli időjárás uralkodott. A hó vége felé lassu olvadás állott be, ami megóvott bennünket az áradástól. Mindazáltal kései tavaszra van kilátás, ami a munkálatok megkezdését hátráltatja. A hosszú tél az állattalományi kiteleltetést megnehezíti. A szőlősgazdák részleges szükségletét az idén is a gazdasági egyesület fogja kiosztani.

Adóügy.

Az egyes adók f. évi kivetése még nem nyert mindenütt befejezést. A vagyon-, jövedelem- és hadinyereség, adó összeírása most van folyamatban s az adózó feleket felhívták, hogy vallomásaikat f. évi március végeig nyújtsák be. A múlt hónap folyamán a pénzügyigazgatóság adófizetési halasztást nem engedélyezett, behajthatatlanság és elemi kár címén törlés nem fordult elő.

Állategészségügy.

A hasznos háziállatok egészségi állapota februárban kedvező volt. Fertőző betegség csak 3 községben fordult elő. Két vesztett eb 4 embert mart meg. Csetényben más vidékről behurcolt állatbetegség meggyógyítására megtörtént minden szükséges intézkedés. Vaszary Gyula pápai járási állatorvost szolgáló ügyben Mármarszigetre helyezték át. Helyébe Richtmann Győző jött Komáromból.

Közutak.

A múlt hónap folyamán a nagymennyiségű havazás miatt a kocsi és szán közlekedés több helyen nehezen volt lebonyolítható. Az utpályáról a hónap eltakarítása a kedvezőtlen szeles időben, megfogyatkozott munkaerő mellett nem sikerült teljesen. Az állampénztárhoz hivatal elkészítette a költségvetést a közlekedési akadályul szolgáló kedvezőtlen fekvésű utakakaszoknak hófuvarok ellen megvédéséről, esetleg elhelyezéséről. Így első sorban a Veszprém—Tótvázsony közötti fekvő állami utrészén, továbbá a zirci járás több törvényhatósági útján. A kőbányákban a magas hó miatt a kavicsszállítás szünetelt. A szápári közsémbányában r.-t. iparvasutját megszünteti. Az eddig igénybevetett törvényhatósági közutat tartozik régi állapotába visszahelyezni. A r.-t. azt kérte, hogy ezeket a munkákat felajánlott általánosságért az uttartató törvényhatóság végezze a saját kezelésében.

tagadták, hogy van örökélet, hogy van menny és pokol, — akik kétségbevonták lelkünk halhatatlanságát; sőt voltak, akik vakmerő és esztelen gőgjükben odáig merészkedtek, hogy tagadták az Isten létét. De a halál bizonyosságát még nem vonták kétségbe senki. Ugy van — Krisztusban Kedves Testvéreim — a hitetlen, aki mindent tagad, amire a józan ész és isteni kinyilatkoztatás minket tanít s aki vakmerő gőgjében egész a csillagokig merészkedik: a halál előtt, a halál bizonyossága előtt a maga semmisségébe hull vissza. Méltán kérde tehát a Zsolttáros: *) „Hol van az ember, aki él és nem tekint a halálra.”

De amily bizonyos a halál, oly bizonytalanok annak körülményei, melyek között az utólr ben-nünk.

Bizonytalan az idő, melyben hideg, csontos kezét kinyújtja éretünk.

Mikor ér el a halál? Nem tudom és nem tudhatja senki. Ifjan fogok-e meghalni, vagy férfikorom teljes virágzásában, avagy mint túlerett gyümölcs fogok lehullani az élet fájáról, mint elaggott, magát túlélt, az élettel föllakott, életunt öreg fogok-e hideg karjaiba omlani?

En nem tudom és nem tudhatja senki. Éjnek idején, talán álom közben fogok-e meghalni anélkül, hogy gondolnék rá, vagy csak sejtésem is; vagy fényes nappal, talán épen akkor, mikor a fényes nap delelő pontján áll? Nem tudom és nem tudhatja senki. Nincs életkor és nincs idő, mely biztos volna a halál előtt. Az jó alkalmas vagy alkalmatlan időben, várva vagy váratlanul, de jönnének idejét nem tudja és nem tudhatja senki.

A halál legelső áldozata volt itt a földön Ádámnak ifjabb fia és nem az idősebb. Ő learatja az embereket, tekintet nélkül azok korára. Hiába eszli az ifjú: őh hagyj még élni! Hisz alig tekintetem még bele a világba! Oly szépek találok! — El innen! hangzik a kérésemetlen felelet. Eleget

Fogház.

A veszpremi ügyészség fogházában február hó folyamán 77 volt a letartóztatottak létszáma. Közülük vizsgálati fogoly 27 és pedig 15 férfi és 12 nő. Jogervényesen elítéltek száma 30, akik közül 13 férfi és 17 a nő. A hónap végén a foglyok száma 57 volt. A letartóztatottak az egész hónapon át 559 munkanapot dolgoztak.

A magyar föld problémája.

Irta: Biczl Gyula.

Már egy éve, hogy Prohászka püspök, ajkán felhangzott a Magyar Gazdaszövetség közgyűlésén a magyar föld fenséges himnusza, azóta állandóan az érdeklődés középpontjában áll a földkérdés s az ősmagyar Alba apostolának szivedobbanásától állandóan visszhangozza a vérrel áztatott föld minden kis szöglete, hogy egyetlen magyar se éljen e hazában föld nélkül. A nemesen érző püspök nagy, magyar szívet megdöbbenetette a nemzet erkölcsi hanyatlásával együttjáró anyagi pusztulás, a magyarság rovására történő vagyon-elitölés, amely az utolsó évtizedekben ijesztő méreteket öltött. A magyar arisztokrácia és középbirtok mindig összefüggő zsugorodik s a vezető osztályokkal szegényedik a legfontosabb nemzetfontartó osztály a nép is, ami a magyarság életerejének megdöbbenő fogyását, sorvadását jelenti.

Különösen Erdélyben vesztett nagy tért a magyar földbirtokos osztály, ahol a székeslyeg inferioritása kerülve a kizsákmányoló bankokrata gazdasági vállalatok rabszolgaságában sanyálódik vagy kivándorol. A magyarság mezőgazdasági helyzetére az országra nehezedő 40—50 éves liberális politika korszaka volt bénító hatással. Politikusaink egy-egy közjogi kérdés hiábavaló fészegítésére pazarolták minden képességeiket és az ország legeminebb gazdasági kérdéseit érintetlenül hagyták. Vagy ha volt is oly politikus, mint Darányi, aki a közjogi politikát a mezőgazdasági politikával összekapcsolta volna, azt rövidesen elsöpörték a közjogi politikai karcok. Ezalatt könnyen elvényszerülhetek az idegenek, akikben nincs idealizmus, akiket a magyar hon vérel öntözött rögehez és küzdelmes multjához nem a nemzeti történelem, hanem csak a rideg érdek durva szála fűztek.

Sokat emlegetik a háború alatt némely körök Németország és Dánia fejlett mezőgazdaságát, de kevés szó esik arról, hogy mit tettek ott a kormányok a mezőgazdaság fellendítése érdekében.

éltél! — Hagyj még élni! siránkozik az anya. Legálább csak egy pár évet hagyj még élni, csak addig, míg gyermekeimet fölnevelhetem! Ki fogja az én helyemet náluk betölteni? — El innen! hangzik ugyanaz a felelet! Hiábavaló minden sirásod, minden jajveszékeltésed! El innen, eleget éltél! — Hiába sóhajt és panaszkodik az atya: hagyj még élnem! Adj még csak egy kis rövid időt! Ki fogja az üzletet, melyet csak most kezdtem meg, tovább vezetni! Ki lesz — ha én meghalok — az én feleségemnek és gyermekeimnek atyja, gondozója? — El innen! hangzik a rettenetes, a kérésemetlen felelet. Eleget éltél! Életeredő lejárt! Az Ur az ő imádatára és kiküthatalan rejtélyű végzésében meghatározta minden embernek halála idejét; és a halál jó s viszi az embereket a sirba minden irtalom és kegyelem nélkül. „Vigyázzatok, mert nem tudjátok, mely órában jó el a ti uratok. Azt azonban tudnotok kell, hogy ha a családaity tudná, mely órában jön a tolvaj, bizonyára örködnék és nem eresztene be az ő házába. Legyetek ezért tehát készen; mert az emberfia eljön egy órában, amikor nem is sejtitek.” *) Bizonytalan a hely, ahol bennünk utólr. Az ágyamban halok-e meg, avagy az utcán fog engemet a halál meglegni? Nem tudom és nem tudhatja senki! Szeretteim és a hozzám tartozók körében, akik nekem végső küzdelmemben segítségemre lesznek, avagy mindenkitől elhagyatva, vigaszt és segítséget nélkül, távol elhagyott magányos helyen lehelem-e ki lelkemet? Nem tudom és nem tudhatja senki. A tenger mélysége fog-e elnyelni, avagy egy ellenséges golyó oltja ki életem világát? Nem tudom és nem tudhatja senki. Villámcsapás, avagy egy a tetőről lehulló téglia fog-e megölni? Nem tudom és nem tudhatja senki. Szűlföldfölem halok-e meg, avagy idegenben, idegen emberek fogják-e le szemeimet? Nem tudom és nem tudhatja senki.

*) Máté 24, 42—43.

(Vége köv.)

Nálunk azonban sohse volt az államnak elég anyagi ereje a mezőgazdasági érdekek támogatására, még akkor se, amikor az ipari és kereskedelmi részvénytársaságok szubvencionálására milliókat szórtak oda. Az ipari és kereskedelmi vállalatok és bankok a gazdag állami támogatás mellett megőlliasodva rengeteg pénzükkel most meg az agyonnyomott földre vetik magukat, azon ürügy alatt, hogy az ország mezőgazdasági termelésének fokozása érdekében szükséges, hogy idegen konzonumok és bankok a rosszul gazdálkodó főuraink és főpapjaink birtokait hosszabb időre bérbevegyék.

A nagytőke részvétele a mezőgazdaságban kétségkívül előnyös oly vidéken, ahol a népesség ritkasága vagy egyéb szempontok megengedik, sőt követelik a nagybirtok fentartását, mert a tőke mindenesetre intenzív gazdálkodást hoz magával és kifejleszti a mezőgazdasági ipart. De óriási csapás volna, ha a földet csak spekulációból foglalná le, mert akadályos volna a földbirtok egészséges demokratizálódásának és a kisembereknek megnehezítené a földszerezés lehetőségét, amint számtalan esetben történt.

Mi a magyar vérel áztatott földet nem egyszerű árunak és eszköznek tekintjük, hanem szent kincsnek, ezeréves áldozati oltárnak, amely néma tanuja minden örömünknek és keservünknek. Azért szívesen fogadjuk a nagytőke közreműködését a mezőgazdaság fellendítéséhez, de nem úgy, hogy bilincseket rakjon a magyarság millióira. Ha a bankokat valóban önzetlen vágy hevíti a mezőgazdasági kultúra emelésére és a „többtermelés” divatos jelszavát, nem őrös frázisnak és köpönyegnek használják a telhetetlen kapzsiság leplezésére, akkor a kisgazdapártok, középbirtokok és berletek szaporításával, olcsó mezőgazdasági hitel nyújtásával a gazdaságok életképessé tételével jöjjenek a mezőgazdaság védelmére, de ne akarjanak egész járásokat és vármegyéket hatalmukba keríteni akkor, amikor a földes magyarság földhiány miatt kénytelen kivándorolni az országból.

A magyar földnek elsősorban az a rendelkezése, hogy a nemzetfontartó magyarság megélhetését és boldogulását biztosítsa. Mindent, még a „többtermelés” is ennek a nagy történelmi célnak kell alárendelni és minden oly törekvést meg kell akadályozni, ami ezen cél útjába áll. Végre is nem azért önti vért patakokban a nép fia, hogy visszatérve a háború konjunkturájából tulajdonosan meggazdagodott bankok földjét turja egész életét át megfosztva annak meg a reményétől is, hogy legalább meg életében egy tenyérnyit a sajátjának vallasson abból a földből, amelyet vérel öntözött.

Nem beszélünk radikális, ingyen földosztásról, de ha a bankok számára van föld, akkor az állam elsősorban az állami és községi nagybirtokokból szerezzen azok számára is, akik rendelkeznek azokkal a feltételekkel, amelyek folytán ők tényleg a földnek anyagilag és erkölcsileg, független, szabad urai maradhatnak. És nem szórványos, izolált esetekre van szükség, de nagyránu nemzeti és keresztény irányú földbirtok politikák, amely földhöz juttatja azokat, akik rendelkeznek a beinstruáláshoz szükséges tőkével. Így teremne a magyar föld nemcsak acélos buzát, de sok acélos kart és lelket is. És erős a meggyőződésünk, hogy a nép, mely megkapta a jogot arra, hogy meghalasson a hazáért, meg fogja szerezni rövid időn belül azt a jogot is élnessen a hazáért és hazában, mint annak szabad, független polgára.

Hadd kapaszkodjék bele milliónyi gyökereivel a magyar faj a magyar földbe s meglátjátok, hogy néhány évtized múlva kész lesz az erős és minden ízében kész Magyarország! — mondja a keresztény magyarság egyik előharosa. Azért a nép számára nem általános választó jogot és üres frázisokat, nem színházi parlamenti jeleneteket kérünk, hanem alkotó munkát. Olyan szociális és gazdasági politikát, amely nemcsak paragrafusokat, de anyagilag és erkölcsileg független polgári osztályt terem, mert nem a választójog és a bankok gazdálkodása, hanem a magyar föld magyar fiainak függetlensége, hazaszerete, meglegetése, erősödése és boldogulása tartja vállain az ezeréves haza királyi épületének pillereit.

Tiszti értekezlet. Polyó hó 17-én a járási főszolgabírák és polgármesterek bevonásával tiszti értekezletet tartanak a burgonya rekvirálásának ügyében. Arról lesz szó, hogy a vármegyére kirótt 80 ezer mm. kontingensből mennyit lehetne biztosítani esetleg önkéntes felajánlással készpénzfizetés mellett. Az értekezleten résztvevő Hegyi Dező miniszteri megbízott is.

Törvényhatósági közgyűlés.

Veszprém vármegye közönsége a múlt héten tartotta tavaszi törvényhatósági közgyűlését *Hunkár* Dénes főispán elnökölte alatt. Az elnöki megnyitót követően kegyeletes szavakkal emlékezett meg b. e. *Hornig* Károly báró, bíborkor, megyéspüspokról. Emléket javaslatára a közgyűlés jegyzőkönyvben örökíti meg. Ama felvéves alispáni jelentések bemutatása után, melyeket mi is ismertettünk, áttértek a napirend tárgyalására. Itt a veszprémiek közelebből érdekli úgy akadt. *Óvári* Ferenc dr. országgyűlési képviselő Veszprém város képviselő-testületi ülésén indítványt terjesztett elő a városi tisztviselők megjutalmazásáról. Jóváhagyás végett a kérdés a vármegyére került. *Juraszek* János törvényes elnök minden szemponton felülmelkedve, tisztán tárgyilagos hangon szolt a napirend e pontjához kérve a törvényhatóságot, hogy a város határozatát semmisítse meg. *Óvári* Ferenc dr. a határozat védelmére kelt s ennek érdekében tartott beszédében oly tünetek mutatkoztak, amelyeket nem hagyhatunk anélkül, hogy észrevételeinket meg ne tegyük. Előre is megjegyezzük, hogy bennünket pártpolitikai szempontok nem vezérnelnek egy irányban sem, mint távoli szemlélők mondjuk el benyomásainkat.

Epen ebből a nézőszögből sajnáljuk, hogy a nívósan megindult vita a személyeskedés útjára terelődött. *Juraszek* János felfogásának indoklásában nem keresett személyi vonatkozásokat *Óvári* Ferenc indítványának a tisztviselők javára megítélésében. Elismerte a tisztviselők érdemeit is, csak a tisztviselői kar etikája érdekében jelezte azt az elvi álláspontját, hogy a tisztviselők is, különösen a felmentettek, hajtsanak fejet a háború nyomorúsága előtt s a nélkülözések dacára is éjjel-nappal dolgozzanak minden külön jutalmazás, minden díjazás nélkül. A felhangzott általános helyeslés az összes jelen voltak részéről szentesítette ezt az elvet. — Kérdezzük, miért volt szükséges tehát a vitát elvi álláspontjáról leterelni? Azt hisszük, hogy az egyenes dereku emberek, akik közszereplésükben nyíltan meg merik mondani véleményüket, még nem szolgálnak rá, hogy a közelet küzdő terén azok, akik velük egyet nem értenek, személyes ellenszenvvel vádolhassák meg. Közpályán szereplő egyének, testületek vezetői ne féljenek az objektív bírálatról, amelyre minden körülmények között szükség van. Sőt ha ilyen nem akadna, a város vezetőségének, vagy a város ügyeire döntően befolyó többségnek kellene keresni egyéneket, kik a kritika bonckése alá veszik a közelet jelenségeit.

És ha a különböző felfogások vitájában mindkét oldalon a személyes motívumok lennének az irányadók, mi azt hisszük, ez csak a jó ügy kárára történne, anarchia lenne s a meggyőzés, belátásra bírás helyett a szenvedélyek lennének az irányadók. A szenvedélyről pedig azt szokták mondani, hogy rossz tanácsadó.

A személyeskedés a társadalom legjobb, legtehetségesebb erőit leszorítja a közeletben részvételről, mert mélyebb okok késztetik, hogy az ellenfélhez hasonló fegyverekkel ne éljen. De épen legkiválóbbjaink távolmaradását a köz érdeke sanylenne meg első sorban. Mi nem vagyunk sötétben látók s hisszük, hogy még vannak meggyőződéses emberek s lehetséges jó akaratból is bírni. Ugy gondoljuk, elfoglaltságait mentes véleményünk nemcsak az országos, hanem a helyi vonatkozásban is megállja helyét. Sőt véleményeink ösztinte kicserélésére első sorban itt van szükség.

A gyűlés kiemelkedőbb pontjai még ezek voltak:

A közgyűlés megváltoztatta Siófok község határozatát, melyet 142 ezer korona kölcsön felvétele ügyében hozott. Utasították a község képviselőtestületét, hogy kérjen ajánlatot a vármegyei pénztáratételek s ez után hozzon új határozatot.

A törvényhatósági közgyűlés *Szurmay* Sándor új honvédelmi miniszter kinevezetése alkalmából föliratban üdvözl. Ugyancsak föliratot küld a törvényhatóság *Hazai* Samu báró volt honvédelmi miniszternek is s abban új magas állása elfoglalása alkalmából üdvözl s egyuttal megköszöni a vármegye s székhelye iránt mindenkor tanúsított jó indulatát.

Szentgál község tisztviselőinek 20%-os segélyt szavazott meg. A vármegyei közgyűlés a határozatot helyben hagyta.

Boronkay Miklós peremartoni és *Varga* Gyula magyarszentkirályi körjegyzők nyugdíjaztatásukat kérték. A közgyűlés a kérelmet teljesítette.

Pestvármegye átiratát, melyben a mezőgazda-

ságban nélkülözhetlen cikkeik ármaximálását sürgeti, a közgyűlés helyeselte s elhatározta, hogy ebben az ügyben felir a kormányhoz. Zalavármegye pedig a polgári segédszolgálat szervezése érdekében kérte a társörvényhatóságok támogatását. Veszprémvármegye közgyűlése is pártolja az indítványt s ezt hasonló szellemű feliratban jelzi a kormány előtt.

A vármegye 1000 korona értékű részvényjegyzéssel belépett a Balatoni Villamosművek Részvénytársaságába.

Szombathelyen anya- és csecsemővédő tanfolyamot szerveztek. Erre a tanfolyamra *Mihálka* Mária veszprémi és *Bávi* Jolán pápai lakosokat is fölvettek. Részükre a vármegye közgyűlése 80—80 kor. segélyt szavazott meg.

H I R E K.

— **Nagybőjti körlevél.** Tárcarovatunkban közöljük 2 részben dr. *Rédey* Gyula káptalani helynök bőjti körlevelét. A körlevél első fele b. e. *Hornig* Károly bíborkor-püspök utolsó kézirat. Betegeskedése ellenére is személyesen akarta megírni a nagybőjti püspöki szózatát, melyben a halál gondolatával foglalkozik. Mintha sejtette volna élete közeli végét, hogy ezek a gondolatok kötötték le. Este a tollat letette, hogy reggel egy szentírási hely kikezérése után tovább folytassa. A nagy kaszás azonban megakadályozta, hogy tovább írjon róla, — reggel elszakította élte fonálát. Az egyházmegyei körlevél hozza a kézirat fakszimiljét. Az első oldal idézetétől „Emlékezzél meg oh ember” — kezdve a körlevél többi része a kézirat kiegészítése dr. *Rédey* Gyula káptalani helynök tollából.

— **Változások a káptalani levéltárnál.** Dr. *Molnár* Dénes a káptalani levéltár őri tisztéről lemondván, a káptalani helybe *Ádám* Iván kanonokot, — a Konstantinápolyba távozott dr. *Luttor* Ferenc helyett káptalani levéltárossá dr. *Gutheil* Jenő theol. tanárt választotta meg.

— **Március 15.** A szabadság napján hideg, északi szél zúgott s esőntá fagyasztotta már az ekére áhítózó földet. Csak a szivekben gyuladt ki az emlékezés ragyogó fátyla s a nagy napnak visszaszálló szép gondolatai áhítóatos, szent pillanatokat termékenyítettek meg. A metsző szél sivitása se tudta elaltatni a feltörő vágyakozást a közelgő tavasz után. A kopogós föld se feledtette a tudatot, hogy törjön bár elé a vad észak minden fürgetege s acélpörtyöket vadgalion is a föld szőnyegéről, virághimes ruháról álmadozó, mezőhöz, barázdához: az élet mozdulását, a rügyfakasztó erők föltámadását vissza nem tarthatja. A hidegen süvítő vihar zugásából is kicsendült az ébredő tavasznak, a közelgő husvétnak himnusza. Az észak felől szállott késői tél talán az orosz autokrácia hideg lelkenek suhogása volt, amelyet szabadságra áhítózó lelkek tovaűztek, hogy nyomában megújodásnak, népjogok ébredésének tavaszi mosolygása ragyogjon. Ha ez a politikai reneszánsz igazán népielekből ered, akkor alig foghatja igába a háborút szító imperialisták hatalma. Akkor remélhetjük, hogy a várva-várt világképe hajnalra csakugyan keleten pirkad s akkor százszorosán áldanánk, mert ezt az új fordulatot teremtette, a mi szépséges szabadságnapunkat: *Március Idusait*...

— **Kitüntetések.** Király Ő Felsege *Berki* István tart. hadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a *hadidisztiményes 3. oszt. katonai érdemkeresztet és a kardokat* adományozta s elrendelte, hogy az *ujlagos legfelsőbb dicsőre elismerés — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudat adassék dr. Szegedi Kálmán népl. segéddorvosnak, a legfelsőbb dicsőre elismerés pedig — a kardok egyidejű adományozása mellett — dr. *Eötvös Ráczky* József szék. főhadnagynak és *Pintér* Aladár századosnak.*

— **Adomány.** A veszprémi Szépitőegylet kapott a Veszprémi Takarékpénztártól 26 kor. 75 fillért, a Veszprémi Hitelszövetkezettől pedig 15 koronát. Hálás köszönetet mond érte a Szépitőegylet elnöksége.

— **Lelkipályakörlet Szombathelyen.** Dr. *Hanauer* István c. apát, a budai Szent Imre kollegium igazgatója f. hó 13—17-ig a szombathelyi hóligyek részére szentgyakorlatokat tartott.

— **A hadiáravaháznak.** A Veszprémben létesített hadiáravaház újra szép összeggel gyarapodott. *Holtitscher* Károly ország. képviselő 1000 K-as adománnyal növelte a hazafias, nemes cél alapját.

— **Ferencrendiek gyász.** A helybeli sz. ferencendi zárda házfőnök helyettese *P. Tislerics* Theodor f. hó 16-án életének 76-ik, szerzetessége 57-ik, áldozásának 47-ik évében a halál dokiok szentségének ájtatos felvétele után jobbra szenderült. A nemes egyszerűségben élő derék szerzetest, ugyszólván írószalától, készülő predikáció mellől szolította el a halál. Alig pár napig betegeskedett s amilyen szép csendesen dolgozott az Ur szolgálataiban, olyan szép csendben költözött el a másvilágba. Rendtársai részvételében mi is érző szívvel osztozunk. R. i. p.

— **Városi közgyűlés.** Veszprém város képviselőtestülete március 21-én közgyűlést tart. A tárgysorozat lényegesebb pontjai a következők: Polgármesteri bejelentések. — A városi tanács jelentése a városház átalakítási munkáinak végleszámolásáról. — A v. tanács jelentése Ruppert Rezső dr.-nak a közgyűlés 194 kgy. 18442/1916. sz. határozata ellen beadott fellebbezése ügyében. — A v. tanács jelentése a szegényemberek fájára és cipőire fordított többlet-kiadásokról. — A v. tanács jelentése Molnár Aladár detektiiv állásának el nem foglalásáról. — A v. tanács jelentése a városgazdának és az erdőőröknek természetbeni járandóságok utalásáról. — Az iparostanonciskola egy részének felső keresk. iskolai oktatás céljára a kir. kincstár részére bérbeadására vonatkozó szerződésnek jóváhagyása. — Az alakulóban levő veszprémi gőzmalomra részvényjegyzés. — A veszprémi kötött és szövött iparügyár ajánlata a gyárépület kibővítése tárgyában.

— **Hazafias ünnepélyek a veszprémi iskolákban.** A főgimn. ifjúsága hazafias kegyelettel ünnepelte meg a magyar szabadság emléknapját. Szent misét hallgattak s utána a kir. törvényszék nagytermében gyűlekeztek s ott a beszédek, szavalatok s nemzeti dalok lendületből s szelleméből fogékony lelkük ihletett érzéssel telt meg. Az ünnepi beszédet *Vollain* László VIII. o. t. tartotta. A szép ünnepély egyszerűsége Arany János emlékét is magasztalta születésének századik évfordulója alkalmából. Halhatatlan érdemeit *Hódos* Tibor VIII. o. t. méltatta szép emlékbeszében. *Skrivanek* Béla VIII. és *Forintos* György V. o. tanulók a nagy költő egy-egy költeményét szavalták. A főgimnázium énekkara három szép ének számmal vett részt az ünnepélyben.

Az áll. felsőkereskedelmi iskola felső osztálya s előkészítő tanfolyama is hangulatos ünnepélyt rendezett. Az áll. polg. fiúiskola tanulói pedig nagyobb terem hiányában osztályonként ünnepeltek tanáraik részvételével. Ugyancsak osztályonként ünnepelt a róm. kath. elemi fiúiskola is, együttes ünnepelését a szabályzaiban előírt április 11-re hagyta.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Paller* Jenő nyugalm. körjegyzőt a veszprémi kir. pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségű adóügyi biztossá kinevezte.

— **A város varázskutja.** Ilyenforma, úgy látszik, a közéletmezési pénzár. Bőséges s talán feneke sincs, olyan mély. Csak úgy repülnek ki belőle az ezresek, amelyeket mindenesetre a városi pénztárból kellene fedezni. Ujabbban is kétféle kiadáshoz merítenek ebből a varázskutból. A szerdai közgyűlés bizonyára megszavazza a 4.800 korona többletet, amelyet a szegények cipője és faja okozott az előirányzaton felül. Az is valószínű, hogy elfogadja a bizottságok javaslatát, melyben azt ajánlják, hogy a város 10.000 korona értékű részvényt jegyezzen a Veszprémében építendő gőzmalomra. S mindez honnan kerül ki? Talán már maguk a vezetők is mosolyogva jelentik: „kérem szépen, a közéletmezési pénztárból!”

— **A városi zeneiskola március 15-iki ünnepélye.** A márciusi eszmék ünnepelésére Veszprémben, a színházban 1917. évi márc. hó 18-án vasárnap délelőtt 11 órakor, a veszprém-városi zeneiskola matinét rendez, melynek műsora a következő: 1. *Himnusz.* Éneklő a kar. 2. *Ünnepi beszéd.* Tartja *Babos* Dezső kegyesrendi tanár. 3. *Altató dal.* Schumann. Előadja *Öcsövszky* Aranka. 4. *Kárpáti őrszem.* Buchner. Éneklő a zeneiskola énekkara. 5. *Bolero.* Ravina. Előadja *Kocsuba* Elemér. 6. *Műdalok.* Molnár. Éneklő *Csomász* Károly. 7. *Melodráma.* Kun László. Szavalja *Hódos* Tibor. 8. *Grande Valse.* Chopin. Előadja *Steiner* Ella. 9. *Magyar kirdy induló.* Hubertól. Előadja a zeneiskola énekkara. A dalokat női karra *Álta* Sándor.

— **Legujabb értesülések.** Budapesti tudósítónk cenzurázott távirati jelentései:

Koppenhága: Protopopow meggyilkolásának hírének megerősítik.

Stockholm: A forradalmárok ultimátumot intéztek a cárhoz, amelyben felszólították: manifestum-ban jelentse ki, hogy az új politikai helyzetet fenntartás nélkül elismeri.

London. Bonar Law az alsóház ülésének befejezése előtt hozzáfűzte kérdésére kijelentette, hogy a pétervári angol nagykövetség értesítése szerint a cár lemondásáról és Mihály nagyherceg regenssé való kinevezéséről küldött előző jelentés nem látszik pontosnak.

A cár leköszönése s a régens kinevezése még nem történt meg, ámbar a végrehajtó bizottság már meghozta erre vonatkozó határozatát. A cár tartózkodási helye ismeretlen.

Timesnek jelentik Pétervárról: a legnagyobb veszedelem abban van, hogy a nép az ideiglenes kormányt rákényszerítheti a köztársaság kikiáltására.

Legujabb.

Rotterdam. Cár nagy tüzérsgel Pétervár ellen vonul. Ruszkij tábornok hadseregével csatlakozik a forradalomhoz.

Stockholm. Gálcyin orosz miniszterelnök öngyilkos lett. A cárné megsebesült.

Rotterdam: Általános vélemény, hogy a forradalmat az ántant pétervári konferenciáján készítették elő.

Stockholm: A szocialisták s munkások túlnyomó része az azonnali békekötést akarják. Az új kormány a megmozdult munkás-tömegeket lehetetlen téken tartania. Mindent elkövet, hogy ezeket a háború folytatásának megnyerje.

Koppenhága: A cárt szibériai testőrezredek őrzik. A cárt családtagjai is rábeszélési akarják a lemondásra. Nikolajevics azonban szembe kerül Círyl nagyherceggel s a szándék ezen meggyűlölt.

— **Halálozás.** Huszár Anna, régi veszprémi polgárcsalád nevének hordozója, 73-ik évében meghalt. Halálát sok helybeli iparoscsaládot összefoglaló rokonság gyászolja. R. i. p.

— **A Szikvizgyár közgyűlése.** A Veszprémi Szikvizgyár Rt. évi közgyűlést márc. 11-én tartotta **Kelemen Imre** elnök-igazgató vezetésével. A közgyűlés nagy meglepetéssel tapasztalta, hogy a gyár az elmúlt évet kedvező eredménnyel zárta. Örömmel hallotta azt is, hogy a részvénytársaság ingatlana ma már teljesen tehermentes. **Perényi Antal** igazgatósági tag nagy elismeréssel szolt az elnök gondos, szakszerű, buzgó vezetéséről. Hogy ily irányú tevékenységét mi sem akadályozza, meg kell könnyíteni a takarmány- és abrakbeszerzés módjait. Azt indítványozta, hogy a részvénytársaság annyi földet vásároljon, amennyinek termése az évi szükségletet biztosítja. Az indítvány közletszettel találkozott. Az igazgatóság fölhatalmazást kapott, hogy az indítványt megvalósíthassa. A közgyűlés az évi nyereségből 150 koronát szavazott meg a veszprémi hadiárvaotthonra, 30 koronát pedig a városi kórház lábadozó betegeinek fölségélyezésére.

— **Építkezés a kötőgyárban.** Megemlítettük, hogy a kötőgyár az ujonnan szerzett fondégek elhelyezése végett a gyár mostani emeletének hosszában tovább kíván építkezni. A hely s az épület azonban a város s így annak beleegyezésére van szükség. Ugy halljuk, a bizottságok helyeslik az emelet kiépítését s mert azt a város akkor is hasznosíthatja, amikor a kötőgyár onnan elköltözik, a beépítendő összegnek felelő részét fedezni is fogja.

— **Tanítóválasztás.** A hahóti (Zala m.) osztálytanítói állást **Stigmond Mária** okl. tanítóno nyerte el.

— **A vízvezeték meghosszabbítása.** A szombathelyi Máv. üzemeltetőség kérte Veszprém városától, hogy engedélyezze a városi vízvezetéknek kiterjesztését a jutasi csapatkórháztól egészen az állomásig. Ezzel kapcsolatosan az üzemeltetőség a jutasi állomás állandó személyzete és az utasok részére egy új csatornahálózatot óhajt építeni, melynek tisztító vizét a Séd patak közelében tervezett szűrő telepen át óhajtja a Sédbe vezetni.

— **Új szénbánya vármegyénkben.** **Zidy Béla** gróf nagyvászonyi nagybirtokos Urkut községben új szénbányát nyitott. Az aknanyitási munkálatok most folynak **Meinhard Vilmos** vezetésével, aki 5 éven át a szomszédos csingervölgyi bányát vezette. Értesülésünk szerint a szén e telepen

jobb minőségű, mint az ajkai. Csak örölni tudunk ennek az új ipari vállalkozásnak, mely hozzájárul az egész környék ipari fellendüléséhez. **Zidy Béla** gróf eljárásával arról tesz tanuságot, hogy a kor szellemét és igényeit megérti. **Meinhard Vilmos** személye pedig garancia, hogy az új bányatelep vezetése jó kezekben van.

— **Hősi halál.** **Stanitz Ferenc** balatonberényi osztálytanító, hadapródlólt, harctéren szerzett betegségben 25 éves korában meghalt. Áldás emlékeztetére.

— **A városház átalakításának költsége.** A városház átalakításának költsége a betervezett költségvetés 21 ezer koronában állapította meg. Az építkezés alatt azonban olyan javításokat kellett tenni, aminek senki sem számított. A nagyterem mennyezetét egészen leszédtek, mert gerendái korradoztak voltak. Az Óvári-utca néző magas oromfalnak alulról alig 30 cm-es falazata volt, mert a szomszédházhoz volt hozzáépítve. A emeleti fal azonban, mely szabadon állott, már jóval vastagabb volt. Csodálatos, hogy a Kovács-ház lebontása után katasztrófa nem történt. Ezt a hiányt új falazással kellett pótolni. Az átalakítás, javítások s berendezés összesen 38 ezer koronába került. A különbözetre a város vezetősége nem kér póthitelt, sőt ezidőszent az előirányzott összeget sem vették föl, mert a kiadásokat a rendes folyó kiadásokból fedeztették. A végleges elszámolás a legközelebbi városi közgyűlés ele kerül.

— **Az új cukorkvóta.** A személyenként megállapított cukoradagok mennyiségében változás áll be, amely új rend f. évi április hó elsején lép életbe. E szerint mindazokra nézve, kiknek a gabonából személyenként és havonként 16, illetve 13 kilogr.-ot állapítottak meg, cukorból havonként és fejenként 40–50 dekagramm cukrot kapnak. Aki nek gabonailletke havonként és fejenként 10 kilogr. volt, havi és személyi szükséglet címén egy kilogr. cukrot állapítottak meg. A cukor kiadása rendezett tanácsú városokban, nagyközségekben és a körjegyzői székhelyeken cukorjegy ellenében történik, kis községekben pedig a kiosztási kimutatás ellenében.

— **A trafik.** Megdrágult a trafik? Dehogynis drágult! Vagy legalább is nem lehet észrevenni, annyian s oly törtetve hajszolják. Már hetek óta nem volt trafik s majd hogy bele nem betegedtek a nikotinbarátok. Hiába sürgönyözött a nagytráfikos az üzletvezetőséghez, a központi igazgatósághoz, egyik sem könyörült a sóvárgókra, nem adott vasuti kocsit. Végre is a sokszor agyonszidalmazott nagytráfikos szíve esett meg rajtuk s expressz-küldemény gyanánt, 50 kilogrammos csomagokban hozatta meg a visszamaradt trafikot. Persze a szállítást jól meg is fizette. Ne iszen, volt törtetés, futkosás, protekciókeresés. Hogy drágább, jóval drágább a szivar, cigaretták, a dohány, mit sem tesz. Eh, dehogynis drága! Csak az a néhány naiv, bohó tartja ezt, aki most mondott le a dohányzásról, azt várva, hogy a pénzügyminiszter szíve megéledjen s felkéri őket: de uraim, kérem, tessék szivarozni... hazafiságból! Mert azt mondják, hogy ez az árdragítás ezuttal hazafias érdekből történt.

— **A belügyminiszter döntése.** A vármegyei jegyzők magánmunkálatainak díját a vármegye törvényhatóság közgyűlése mult évi szeptember 11-én 50 %-kal felemelte. A belügyminiszter ezt a határozatot ezzel az indoklással semmisítette meg: „A jegyzők is háborús segélyben részesülnek és éppen a háború okozta jelenlegi viszonyok között nem tartom megengedhetőnek, hogy a magánmunkálati díjak általában, minden megkülönböztetés nélkül is emellessenek s ezzel a községi közönségre újabb teher háríttassék.” A belügyminiszter megsemmisítette azt a vármegyei határozatot is, mellyel a községi jegyzők részére 4 kor. napidíjpótlékot s kilométerenként 60 fillér fuvarpótlékot engedélyezett. Ennek megállapítása — a miniszteri indoklás szerint — a községek önkormányzati jogkörébe tartozik.

— **A „Hangya”-szövetkezet milliós alapítványa.** A Hangya-szövetkezet, alapítója: néhai gróf **Károlyi Sándor** emlékének megörökítésére egymillió korona tőket, mint alapítványt, ajánlott fel a kormánynak azon célból, hogy ennek jövedelmeivel egy Budapesten felállítandó közgazdasági egyetem létesítéséhez és fenntartásához az első anyagi eszközöt szolgáltassa.

— **Új mozi.** Várpalotán a Korona vendéglő helyiségében **Weil István** mozi felállítását tervezi. Az engedélyezési tárgyalás f. hó 21-én lesz.

— **Malomépítés.** A tótvászonyi urodalom Kövesgyűrű pusztán malmot állít fel. Először a saját szükségleteinek kielégítésére fogja használni, később azonban ipari célokra is szánja. Engedélyezésért beadta az illetékes hatósághoz a kérvényt. A hivatalos tárgyalás a legközelebb megtartják.

— **Balatonszabadi állomás.** A Dél-vasut igazgatósága Siofok és Balatonvilágos között a 129. sz. órháznál március 15-én Balatonszabadi néven föltételes megállóhelyet létesített. A megállás ideje ezidőszent d. e. 10 ó 47 p — d. u. 12 ó 39 p — 5 ó 09 p és 5 ó 39 p.

— **Az új rekiválás eredménye.** Az új rekiválási rendelet értelmében folytatott hatósági eljárás a veszprémi járásban 11 waggon gabonát gyűjtött össze s biztosított közlekedés céljaira.

— **Tisztviselők szövetkezése.** A tisztviselői kart elviselhetlenül nyomja a nagy drágaság. Mőz-golódniak, szervezkednek, hogy nagy bajakon valamiképen segítsenek. Központi szervezeteik a kormánynál kísérletez, a nagyobb városok tisztviselői kara pedig ott helyben szervezkedik, szövetkezik. Pápa város tisztviselői s közalkalmazottjai március 3-án tanácskoztak, hogy válsággal fenyegetett anyagi s erkölcsi érdekeik megvédéséről tanácskozzanak. Az értekezlet a **fogyasztási szövetkezet** megalakítása javára döntött. A mozgalom élén **Győri Gyula** főisk. tanár s **Belák Lajos** főszolgabíró állanak. — Székesfehérvárról pedig **Szűcs Jenő** alispán szervezi a tisztviselőket, hogy **élelem** és **ruházati** cikkeken beszerzési szövetkezetbe lépjenek. Mult vasárnap már értekezletet is tartottak dr. **Sadra Gyula** polgármester elnöklésével. Az üdvös mozgalmat **Balassa Imre** vármegyei tb. főjegyző ismertette s az értekezlet a végrehajtóbizottságot meg is választotta. Itt már a vármegyei tisztviselők élveztek a beszerzési szövetkezés nagy előnyeit. Ötven ezer korona kamatmentes kölcsönt kaptak beszerzésre, amelyből 9 ezer kor. megmaradt. Közösen hízaltak sertéseket. A kész sertés kgja 100 kg-ig 2 kor.-ba, 100 kg-on felül minden kg. 2–2 fillérrel többe, ezenfelül minden kg. 4 koronába került. Az alispán pedig talphört szerzett, kg-ját 12–13 koronáért. Ilyen a szervezkedés eredménye. — Kaposvárról a tanárok és tanítók alakítottak beszerzési szövetkezetet. A mozgalmat **Pongrácz Károly** dr. főgimn. igazgató vezeti. Mindezeket a közeli példákat azért szemléltejük, hogy követésre buzdítsanak. Ime, másutt a háború nem akadályozza, inkább sürgeti a szervezkedést. Van már tisztviselőegyesületünk. Tegyen kísérletet, hogy módot találjon a veszprémi tisztviselők nehéz helyzetének javítására.

— **Mezőgazdasági szabadságok meghosszabbítása.** A zavarlatlan mezőgazdasági munka érdekében legujabb kormányintézkedés szerint a mezőgazdasági felmentéseket meghosszabbítják. Ez a rendelkezés rövid idő alatt megtörténik. A földmívelésügyi miniszter utján nyert szabadságok meghosszabbítására irányuló kérvényeket a főispáni hivatal nem terjeszti fel a földmívelésügyi miniszterhez. Ellenben a hivatásos gazdasági gépészek és fűtők felmentésének meghosszabbítását kerő megokolt folyamodványokat, valamint a katonai parancsnokságok engedélyezte gazdasági felmentések meghosszabbítására irányuló kérvények sürgősen felterjesztendők a földmívelésügyi miniszterhez.

— **Vagyon- és jövedelmi adó és a földhaszonbérék.** Az új vagyon- és jövedelmi adó kivételének alapját a földhaszonbérék fogják képezni. Veszprém vármegyében a földhaszonbérék kimutatását birtokkategoria, művelési ágak szerint a gazdasági egyesület közönségként fogja összeállítani. Az egyesület felhívja a bérleltet és birtokosokat, hogy gazdaságaik után fizetett vagy bérbeadás esetén remélhető haszonbéréket művelési ágak szerint osztályozva, március hó 28-ig saját érdekében jelentsek be a Vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóságának.

— **Módosítás a hadisegélyben.** A honvédelmi miniszter méltányos elvek szerint szabályozta a hadisegély utalványozását s az arra való jogosultság megállapítását. A bevonult egyénnel az a körülmény, hogy egyesek részéről díjazásban vagy térítés díjban részesül, csak akkor akadály a hadisegély megállapításánál, ha ez a díj nagyobb, mint a bevonult egyénnek bevonulás előtti átlagos napi keresete. Ha azonban díjazás vagy térítés a napi keresetnél kisebb, akkor a különbözet erejéig a segély megállapítandó. Ha pedig a bevonult egyén nem abban a városban teljesít szolgálatot, amelyben családja lakik, akkor a család részére a segélyt akkor is ki kell utalni, ha a díjazás nagyobb mint az átlagos napikereset.

Talajművelő, szántógép szövetkezet Veszprém vármegyében. A vármegyei Gazdasági Egyesület március hó 7-én tartott gazdaértekezlete elhatározta, hogy a megyei birtokosok egyesülésével **Talajművelő Társaság**ot alakít. Nem lehet közömbös a gazdák között, hogy az egyesület ezen akciója, mert a háború alatt és a háború utáni nehéz viszonyok okvetlenül megkövetelik, hogy a hiányzó igit és munkaerőt a gazdák gépekkel pótolják. Az alakítandó Talajművelő Társaság mint alkalmi egyesülés létesül és a talajművelés céljaira egyelőre 10 darab Stock-féle, vagy esetleg más rendszert motortekét vásárol, melyek az alapszabályban megállapított bérért a megyei gazdák földjét megművelik. A talajművelő társulat keretében Veszprémben egy gépjáratóműhely is lesz felállítva, amelynek a gazdák nagy hasznát fogják venni, mert gépeiket a megye határán belüli kijavíthatják, nem kell messze idegenbe küldeni az elromlott gépeket, mint az jelenleg teszik. A Talajművelő Társaság a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület erkölcsi támogatása alatt fog állni, működését az egyesület vezetősége irányítja. A társaság a tagok részvényjegyzése alapján történik, minden egyes részvény 200 kat. hold föld felszántására jogosít. A részvényeket készpénzben előreláthatólag be sem kell fizetni, csak egy-egy részvény erejének értékéig kifizetői kezességi jótállást kell vállalni a tagoknak. Rentábilis számítás igazolja, hogy a vállalatnak évenként tisztességes haszna is lesz amellel, hogy a gépek árát 4 év alatt tisztán a szántóbérekkel reménye van letörleszteni. Érdeklődő gazdáknak a vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatósága szívesen szolgál felvilágosítással a Talajművelő Társulat alakítására vonatkozólag.

Jobb vasuti összeköttetésért. Tapolca mozgalmat indít a Budapest felől közlekedő s beszüntetett reggeli vonat visszaállításáért. Veszített emiatt piacuk, kereskedelmük s a vidéki tanulók sem járhattak a tapolcai iskolákba.

A kaució eltörlése. Sok fiatal szív dobban meg arra a híradásra, hogy a király mindazoknak a tényleges tiszteknek, akik a harctéren kitüntetést szereztek, elengedi a nőülési kauciót. Ha ez a híradás a valóságot előzi meg, akkor a király fiatal szíve igazán megható módon fejezi ki elismerését a harctér hőseivel szemben s viszonzásul az örömnél, hálaunk sok forró köszönete szárnyal a nemesszívú uralkodó felé.

A posta négyszáz éves. A posta a közel múltban érte meg négyszázadik évfordulóját. Az első, Közép-Európa számára szervezett postajarat ekkor indult meg Bécsből Brüsszelig, majd Tirolon át Milánó, Mantua, Velence s Róma városáig. Ez volt a Taxis-féle posta, mely létesítőjéről, Taxis Ferencről kapta nevét. A posta tehát eleinte magántulajdon volt. A tulajdonos az állami s katonai leveleket ingyen szállította. Ilyen maradt még a Magni-s a Paar-családok birtokában is. Az utóbbiakról váltotta meg III. Károly 1722-ben 66.000 forintért. S csak ezután érlelődött meg az az elv, hogy a postai szállítási állami feladat s ez juttatta el azután a fejlődés útjára.

Hatósági munkaközvetítés. A kereskedelmi miniszter ipari, bányászati s kereskedelmi munkaközvetítés céljaira új szervezetet alkotott. A szervezetet nagyobb városi központokra decentralizálták. Veszprém vármegye területére a győri központhoz tartozik. A szervezet szabályzatát a belügy- és a kereskedelmi miniszter állapítja meg.

A foltozott cipő és ruha. A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívást küldött az összes középiskolák, felső- és kereskedelmi iskolák igazgatóihoz, valamint az elemi iskolák vezetőihez is. Rendeletében utasítja őket, hogy indítsanak mozgalmat cipőjavító műhelyek felállítására. Ajánlja a miniszter a falupi cipők propagandáját. Hangoztatja a ruhával való takarékoskodást és kéri az igazgatókat, világosítsák fel az ifjúságot, hogy most nincs helye a divatos, új ruháknak, hanem régi ruháknak kell járniuk, amelyeket javítással, tisztítással és foltozással vagy kifordítással lehet viseletővé tenni. Kiváncsan tartja a miniszter azt is, hogy a tanulókat javítási munkákra oktassák.

Hirdetmények. 1. Dr. Komjáthy László polgármester közhírré teszi, hogy szűkölt hadifoglyok és internáltak elfogásáért jutalom jár. Felhívja ennél fogva az arra igényt tartókat, hogy igényüket esetről-esetre jelentsék be írásban a polgármesteri hivatalban. — 2. Veszprém r. t. város adóhivatala közlése, hogy mindazok, akik mint hadiszolgálatra alkalmatlanok az állítási listákból töröltek, mint fegyveres szolgálatra

alkalmatlanok fegyverképtelenségük nyilváníttattak, akik a katonai szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsáttattak el, mely őket keresetképtelenné nem tette s mely nem katonai szolgálat teljesítésének következménye, hadmentességi díj alá tartoznak. Mindezek felszólítanak tehát, hogy a bejelentési ivateket 1917. évi március hó végéig az adóhivatalnál adják be. Az e célra szolgáló nyomtatvány szintén ott kapható. A bejelentésnek elmulasztása a kirovandó hadmentességi díj 3-6-szoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

A gépszij jó cipőtalp. Tudják ezt jól a szakemberek is, a laikusok is. Emiatt azután a gépszij kapos is. Néha csak úgy kértlenül szerzi meg, akinek a lelkiismeretéhez fér, máskor pedig a kereskedőtől. Ez utóbbi persze maga is úgy veszi. Egy marcali bőrkereskedő azonban rajta vesztett. Pécsről szállítottak hozzá hetven ezer kor. értékű gépszíjat két szekéren. A kaposvári rendőrség azonban lefoglalta. Veszprémbe is elküldte ilyen szállítmány, hanem persze a maga rendes útján-módján. Avagy talán jobb is, ha nem lesz, mert mire az cipőtalpra kerülne, az ára nagyon is rendkívüli lenne.

Drágul a férfiruha. A budapesti szabómesterek és munkások között levő bérszerződés a minap lejárt. Az új megállapodás szerint az eddigi 25 százalékos drágasági pótlékot 50 százalékra emelték fel. A darabszám dolgozó férfiszabó munkások számára a varrókéllékpótlékot 10 százalékkal emelték. Az új bérszerződés a szabómesterekkel szemben 40 százalékos újabb terhet jelent. A rakláron levő kész férfiruhák árát a kereskedők 25-30 százalékkal felemelték. A legsilányabb kész ruha 160-200 koronába kerül. A kereskedelmi miniszteriumban készen van a **ruhák makszimd-lársról szóló rendelet**, mely megállapítja, hogy a rendelet életbelépése napjától kezdve sem a kész vagy rendelt ruhák, sem a szövetek és kelléki árát nem szabad felemelni.

Az utasok podgyászának átvizsgálása.

Az Országos Közélelmezési Hivatal felhívta a városok vezetőit, hogy a vasuti állomásokon szervezzenek külön utipodgyászvizsgáló különítményeket a csempészet megakadályozására.

Szenádó lesz. A pénzügyminisztériumban egy törvényjavaslattal dolgoznak, amely Magyarországon új adót fog meghonosítani — és pedig a szenádót. Ezt az adót nem csupán a belföldi, hanem az Ausztriából, vagy bárhonnan behozott mindenféle szénre kivetik és pedig az érték husz százalékában. A kokszt a javaslat mentesíti az adó alul.

Siófok jövője. A siófoki fürdőtelepet egy fővárosi pénintézet megvásárolta. A fejlesztési tervei arra következtetnek, hogy Siófokot a Balatonon legsebb fürdőjévé kívánják alakítani. A Balatonon akárcsak Velencében, cölöpökön épült villák, mulatóhelyek, sporttelepek szórakoztatják a fürdővendégeket. A balatoni közlelmezést is forgalmazsabbá s gyorsabbá teszi.

Tíz fillér egy szem burgonya. Berni lapok megállapították, hogy nemcsak Londonban hanem a vidéken is a burgonyát darabonként egy pennnyel fizetik, ami körülbelül tíz fillérnek felel meg. Pedig a szigorított buvárhajóharc csak egy hónap óta tart.

Az állam és az élelmiszerkereskedés. Kärthy báró egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy szükségessé fog válni az élelmiszerkereskedelem kiszélesítése és a magánkereskedelmi tevékenység fokozatos kisajátítása az állam részéről. Véleménye szerint a közlelmezés problémáit csak az állami kereskedelem oldhatja meg.

Az Osztályosorsjáték felzámolása. A m. kir. szab. Osztályosorsjáték r.-t. felzámolását kimondó közgyűlését valószínűleg 1918. tavaszán tartja meg. Eddig az időpontig az összes nyerményeket kifizetik.

Egy erős hangú PIANINO, egész új eladó. Cím: Thökölyi-utca 11. sz.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogházás • Műfogak • Fogtömés

Eladó ház, melyben van két szoba, két konyha, pince és hozzá két hasáb kerit eladó. Tudakozódni lehet az Egyházmegyei Nyomdában.

Mindazok, kik résztvételük nyilvánításával bennünket felkerestek, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

LUDVIG CSALÁD.

A tengeri esirátlanításáról.

A tengeri olajtalánításáról szóló előző közleményünkben az ezen ügyben kibocsátott rendeletet magyaráztuk és a kérdésről általánosságban beszéltünk.

Gazdák tengerije.

Ezuttal külön a gazdák érdekében óhajunk tüzetesen foglalkozni, nem arról, hogy miként lesz az a jövőben, kizárólag arról, hogy a háborus kivételes viszonyok között a gazda mennyire rendelkezik a tengeri termékével és azzal mennyire használhatja ki a maga előnyére a tengeri csirátlanításáról szóló 3652—1916. M. E. sz. kormányrendelet által nyújtott előnyöket.

Rekvirált tengeriről.

A tengeri forgalombahozataláról szóló és ezzel kapcsolatos kormányrendeletek értelmében a gazdától **elrekvirált tengerinek** érintetlenül, gondosan megőrizve, természetes állapotban kell megmaradnia. *Ezt a tengerit szemes alakban kell beszállítani.*

Eladható tengeri.

Ezen felül való tengeri termékét nem értékesítheti a gazda szabadon, hanem azt a részt, amely saját házi és gazdasági szükségletén felül megmarad, csupán tengeri beszerzésére jogosultaknak adhatja el.

Az ellen, hogy ezen eladható tengerit ne szemes alakban, hanem dara vagy liszt alakjában adja el az arra jogosultaknak, kifogás nem emelhető. Önként adódik tehát, hogy a gazda a **rekvirálton felüli összes tengerijét**, — természetesen a vetési célokra szolgálót kivéve, — vigye el valamely malomba és csirátlaníttassa maga, ezáltal a tengeri olajból eredő haszonnak egy részét magának biztosítván.

Gazdák érdeke.

Jól figyeljük meg ezt a pillanatot. Ha a gazdát a tengeri messzebbmenő ipari feldolgozásából eredő haszonban részesíteni akarjuk, akkor a tengerinek vagy részeinek ipari termékévé való átalakulása közben a gazdának itt kell közbeékelődnie és a keletkező ipari haszonnak egy részét a maga számára kihalasztania, különben elszalasztotta az alkalmat és az egész hasznot az fogja élvezni, aki tőle a tengerit megvette, mert az bizony majd nem fázik tőle, hogy a tengerit csirátlaníttassa, a csirát olajtaláníttassa, az örleményből pedig keményítőt, pálinkát, sört, stb. gyártson.

Ekkor azonban már késő a bánat, az így kiszalasztott haszon többé vissza nem tér.

Ipari haszonról.

És vajjon mi szólhat ez ellen? Semmi. Régi panasza a gazdának, hogy nyers termékét tőle olcsón elvesszik és a nagy ipari hasznot más élvezi. Ez így igaz és tetszetős. Történetek is kísérteltek arra nézve, hogy a gazdák maguk tömörüljenek ipari és kereskedő társaságokká, termékeik feldolgozása és értékesítése okából, de ezek eddig igen kevés kivétellel sehol sem sikerültek és csak a jövőtől várható ezen a téren valamelyes javulás.

De addig is, ott ahol lehet, az ipari haszonnak egy részével, amire a gazda teljes joggal tarthat igényt, elégedjünk meg és ezt biztosítsuk a gazdának.

Ma elégedjünk meg azzal, hogy a nyers termékek közül azoknál, amelyeknek természete azt megengedi, annak — mi úgy neveznénk, hogy primer (elsőleges) — feldolgozásánál vagy feldolgoztatásánál az ipari kikészítésből eredő haszon-

nak egy részét a gazda számára biztosítsuk, de ezt aztán legyük meg.

A tengerit termelő gazda tehát a jövőben ne adjon el tengerit, hanem — a jelen háborús időkben természetesen állapotában beszolgáltatandó rekvirált tengerit kivéve — minden fölös tengerijét dolgoztassa előbb fel durva darává, vagy a saját szükséglete arányában liszté, amely a csírátlanság után jól eltartható és választassa tőle külön az értékes olajtartalmu csírá, amiket aztán külön-külön adjon el.

A tengeri csírátlanságáról szóló kormányrendelet úgy intézkedik, hogy annak hatálya alatt a malom a gazdának az elvett csírá a tengerinek mindenkor áraban tartozik megfizetni és ezenfelül minden métermáza feldolgozott tengeri után 3 K prémiumot tartozik készpénzben fizetni, végül a tengeri feldolgozásáért az őrlőtől féltől sem vámot, sem egyéb díjat nem szedhet.

A gazda kalkulációja.

Lássuk már most ezek alapján, hogy az őrlőtől félre nézve a kalkuláció miképpen alakul és vegyük fel például, hogy egy gazda eladás céljából 10 mázsa tengerit vitt el a malomba, amiből utóbbi 10% csírárt vett ki.

Ebben az esetben a gazda készpénzben kap 10%, vagyis 1 métermáza csíráért 34—38 K maximális áratárlányban 36 K-t, térítés fejében 10 métermáza tengeri után 3 K — 30 K-t, összesen 66 K-t és ingyen jut 9 métermáza tengerinek darálásához.

A hengersizékekkel berendezett malmok tengerit másképpen fel nem dolgozhatnak, mint csak csírátlanságra.

Á csira mennyisége.

1 métermáza tengeriből legfeljebb 12 kg. tengericsírárt szabad kivonni és 100 kg. csírának legalább 15 kg. préselési eljárással kivonható olajat kell tartalmaznia.

Kérjük megfigyelni, hogy legfeljebb 12 kg. csírárt szabad csak kivonni, tehát a csíra lehet kevesebb is 100 kg. tengeri után, de az eképpen nyert csíra 100 kilogrammjának legalább 15 kg. préselési eljárással kivonható olajat kell tartalmaznia, vagyis olajhozama több lehet, de kevesebb nem.

Őrlési díjak.

Tilos a malomnak az őrlőtől félnek a feldolgozott tengeri után bármilyen őrlési vagy egyéb feldolgozási díjat felszámítani, hanem köteles az őrlőtől félnek a tengeriből kivont csíráért annak súlymennyisége után oly árt fizetni, amely ára akkoriban ugyanannyi tengerinek a legmagasabb árszabály szerint van. Ezenfelül is köteles még a feldolgozó malom az őrlőtől félnek a feldolgozott tengeri minden métermázsa után három korona térítést fizetni.

A háború krónikája.

Március 11. A Magyarorságot ellen tegnapelőtt intézett támadás alkalmával 13 tisztet és 991 főnyi legénységet elfogtunk, 17 géppuskát, öt aknavetőt, egy gránátvetőt és sok löszert és hadiszert zsákmányoltunk. — Olasz harctéren az égyuharc és a repülőtevékenység általában ismét átlénygett volt. — A Maastól keletre német rohamosztagok betörték a Cauries-erdőbe és hat tiszttel, 200 főnyi legénységgel és két géppuskával tértek vissza. Az árkot megszállva tartó franciák maradványa gyors meneküléssel elkerülte a fogságba jutást.

Március 13. Keleti és délkeleti harctéren nem történt különös esemény. — Az olasz harctéren élénkebb tűzérési és repülőtevékenység különösen a tenger melléki arcvonalon egyes szakaszain tegnap is tovább tartott. — A keleti harctéren lényeges esemény nem történt. — A Champagneban a franciák este megújították a Champagne két oldalán levő német állások ellen támadásaikat. Noha nagy erővel és tetemes lövész főtámasználásával támadtak, mindenütt véresen visszaverték őket.

Március 14. A Zlocovból Tarnopol felé vezető vasútvonalon északra rohamcsapatunk az orosz árkokból három tisztet, 320 főnyi legénységet és 13 géppuskát hoztak magukkal. Wolhyniában erősebb harci tevékenység indult meg. — Az ágyú- és aknavetőharok a Karasz-fensíkon és a Wip-völgyben éjjel-nappal tartottak. — Március 12-én napfelkelte előtt egyik tengerészeti repülőrajunk megtámadta a valószínű katonai telepeket és azokra látható eredménnyel 1200 kilogramm zászulyban

bombákat dobott. Nagy kiterjedésű tűzvészeket figyeltünk meg. Valamennyi repülőgéppünk épségben tért vissza. — Arrástól délre angol osztagok tűz-előkészítés után Beaureinsnál széles arcvonalon előretörték; az előretörés nagy veszteségükkel kudarcot vallott. Az Ancre mentén és a Maas két partján élénk volt a tűzérési tevékenység.

Március 15. Támadó csoportjainknak tegnap jelentett vállalkozásai Brzenany területén teljes sikerrel jártak. Az ellenség hadiépítményeinek alapos elpusztítása után 2 orosz tisztet, 256 főnyi legénységet, több gépfegyvert és aknavetőt szállítottunk be. — Az orosz harctéren a harci tevékenység általában csekély volt. Görc területén repülőink ellenséges táborokra bombákat hajítottak. — A Champagneban sikerrel folytak a harcok. A Maas keleti partján, St. Mihielnél, megfúszultak a francia előretörések.

Március 16. Keleti harctéren az ellenséges tűzérési helyenként élénk tevékenységet fejtett ki. Egyéb nevezetes esemény nem volt. Stanislaulót északra rohamcsapatunk sikeres vállalkozásokból 105 fogollyal, 6 géppuskával és 1 aknavetővel tértek vissza. — Olasz harctéren az arcvonal egyes szakaszain a tűzérési harc újra megélénkült. — Nyugati harctéren a legtöbb szakaszon csekély volt a harci tevékenység.

Az olasz harctér kritikája.

Egyik svájci lap, a „Journal de Geneve“ a következőket írja: „Kostanjica és San Martino között az olaszok eddig csak kilenc és fél kilométernyi területet tudtak meghódítani. A görög szakaszon egész területnyereségük 4—5 kilométer. Ezt is legalább 600 000 ember életével fizette meg Olaszország. Hadseregéből az iszonyó csatában 93 gyalogdandára volt a fronton, a hegyi tűzéréssel és az alpiniekkel együtt pedig összesen 100 dandár. Mégis ezzel az óriási haderővel sem tudott elérni valami igazi sikert.“

Az orosz frontról.

A sajtóhadiszállásról érkezett jelentések szerint a keletgalíciai harctéren, valamint felebb északon is nyugalom uralkodik. Az oroszok, mint megállapítást nyert, municióban szűkölködnek. A Murmanvasut ugyan jégmentes kikötőbe visz, de a kikötő nem mentes a német tengeralattjáróktól. Katonáink a telet kitünően töltötték, a szalmacsizmák, prémek és baslikok kitünő szolgálatot tettek. Erre jellemző példa, hogy egy hadosztálynál mindössze 80 embert találtak csak betegállományban.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. március 7-től 1917. március 14-ig. —

Születés.

Hajagos János központi állami utász és Bocskay Mária fia Imre József r. kath. — Forst József férfi divatárú kereskedő és Jánosik Ilona leánya Mária Magdolna r. kath. — Serer Géza napszámos és Tót Lidia leánya Irma ref. — Varsányi György földmives és Puhinger Katalin fia István r. kath. — Köves Ede cipészparos és Tothauer Jozefa fia halvaszületett.

Halálozás.

Adorján Mór katona (építőmester) 1915. nov. 12-én hősi halált halt 19. évi. — Nagy István katona (napszámos) 1916. febr. 28-án hősi halált halt ref. 43 éves. — Molnár Márton katona (napszámos) 1916. márc. 11-én hősi halált halt 41 éves. — Szabó István katona (cseléd) 1916. márc. 12-én hősi halált halt r. kath. 45 éves. — Varga (Lép) Lajos katona (földmives) 1916. márc. 23-án hősi halált halt r. kath. 21 éves. — Balogh Zsigmond katona (földmives) 1916. márc. 24-én hősi halált halt ág. h. ev. 32 éves. — Fehér Imre katona (földmives) 1916. ápr. 4-én hősi halált halt 45 éves. — Zach János katona (napszámos) 1916. ápr. 13-án hősi halált halt r. kat. 43 éves. — Özv. Horváth Pálné Májnovits Terézia napszámosnő r. kath. 84 éves. — Huszár Anna magánzó r. kath. 76 éves. — Szász Péter r. kath. 5 hónapos. — Pék János nyug. megyei árvaszéki díjnok r. kath. 69 éves. — Varga József r. kath. 6 hónapos. — Özv. Haas Sebestyenné Henn Terézia napszámosnő r. kath. 83 éves. — Füzli Jozefa (elvált) magánzó r. kath. 50 éves. — Jávorszky Mária r. kath. 1 hónapos. — Mikó Anna r. kath. 4 éves. — Pruncnider Jánosné István Mária kékfestősegéd neje r. kath. 27 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

— Erős hangú ZONGORÁT sürögösen keresek megvételre. SZALAI MÓR, Veszprém.

Kiadó lakás kerestetik 2, esetleg 3 szobás május 1-re. Cim a Kiadóban.

BUTOR,
zongora, szőnyeg és egyéb
berendezés megvételre ke-
restetik. Cim a kiadóban.

Egy
veteményes kert
benne gyümölcsössel
bérbeadó.

Felvilágosítást ad
Szedlak Mihály
: tulajdonos : VESZPRÉM.
(Kopácsi-major)

Hölgyek
figyelmébe!

Tisztelettel értesitem t.
hölgyrendelőimet, hogy

tekintve a szövethiányt,
budapesti nagy ismeretségem révén
sikerült mégis bevásárolnom s így

nálam kapható

a legfinomabb fekete és kék
gyapju szövet, finom selyem
bélés, naturlin vászon, gomb
és egyéb kellékek.

Megérkeztek
a tavaszi és nyári kosztüm, felöltő,
raglán selyem és bársony kosztüm
divatlapok

Tekintve az ünnepek közeledtét, mel-
tőztassanak becses rendelésüket minél
előbb elintézni. — Teljes tisztelettel:

PAÁL LAJOS női
szabó.
Divatterem Kossuth Lajos-u. 12. sz.
VESZPRÉM.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

Megvételre kerestetik

a VESZPRÉMMEGYEI TAKA-
RÉKPÉNZTÁR által kibocsájt-
tandó új részvények jegyzé-
sére vonatkozó elővételi jog,
továbbá néhány darab VESZ-
PRÉMI KÖTÖTT és SZÖVÖTT
IPARÁRUGYÁRI és VESZ-
PRÉMI SZIKVIZGYÁRI rész-
vény. — Ajánlatokat kér:

SULY LÁSZLÓ biztosítási- és
bankirodája
VESZPRÉM.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgőny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőpáncs-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiví-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
juttányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzések és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., juttányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totaxás szerint fűzve vagy
bekötve szállíttatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmányborí-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, totaxásmentes menyi égen. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyanígyen fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61